

NAPREDNJAK

NEJUNAČKOME VREMENU U PRKOS!

RUKOPISI SE NE VRACAJU. -
PISMA I POŠILJKE NEPLA-
-- ČENE NE PRIMAJU SE. --
OGLASI SE RACUNAJU 16 PA-
RA PO PETIT RETKU, A ZA
VIŠE PUTA PO POGODBI.
PRIOPĆENJA I ZAHVALE 20
-- PARA PO RETKU. --

Pretpлата: za Šibenik (donošenjem kući) godišnje Kr. 5.— za Austr.-
Ugarsku Monarhiju godišnje kr. 6.50 — za inozemstvo godišnje kr.
8.50 — Pojedini broj u mjestu 8 para, vani 10 para.

IZLAZI SVAKOG PETKA.

Odgovorni urednik: A. - VJEKOSLAV TRINAJSTIĆ.
Izdavač, vlasnik i tisak „Pučka Tiskara“ D.r V. Iljadica i drugovi
u Šibeniku.

Quem deus perdere vult . . .

Koga bog hoće da ubije, digne mu pamet.

Tako su govorili stari narodi, a vrijednost tih riječi baš, ređbi, pristaje politici a. u. monarhije prigodom ovog rata na Balkanu.

Mi smo više puta u ovom listu rekli, kako su vlade austro-ugar. monarhije uzele loš pravac prama našem narodu u samoj monarhiji, a ni malo bolji prama slobodnim državicama našeg naroda na Balkanu. Kao da je sudjeno, da a. u. monarhija ne smije u nijednoj stvari pogoditi pravi put, već sve radi protiv interesa svojih naroda, a po tome i protiv sebe.

Jedna pogreška vuče drugu, za jednim krivim korakom slijedi drugi i treći, pa tako i za krivom politikom, koja se od uvijek vodi protiv našeg naroda u monarhiji, slijedi, kao neka neizbježna nužda, kriva politika i protiv onog dijela našeg slobodnog naroda van monarhije.

Kad su se Srbija, Crnagora i druge balkanske države digle na oružje za oslobodjenje potištenog kršćanstva i svoje braće od turskog jarma, austro-ugar. monarhija naoružala se do zubi i to oružanje bilo je jasna i očita prijetnja Srbiji i Crnojgori.

Posljedice tog bezumnog oružanja nijesu samo u tome, što se je u ludo potrošio milijard kruna, što su mnoga industrijska poduzeća propala i industrija uopće pretrpila štete, što je isto takove štete pretrpilo poljodjelstvo i trgovina, nego su posljedice druge još teže i osjetljivije, što je monarhija navukla na sebe svu mržnju balkanskih država, utvrdivši u njima ideju, da je ona zakleta neprijateljica njihovog napretka i to je

dina i sama mimo sve druge države i mimo istu Njemačku i Italiju.

Kakove će posljedice političko-trgovinske biti od ovakog stanja i raspoloženja, koliko će se dugo kroz godine i godine one vući na štete a. u. monarhije, ne treba trošiti riječi.

Reći ćemo samo, da je svak opreznije i lukavije izašao iz ovog ratnog zapletaja nego li Austrija. Vodeći krugovi pokazali su svoju potpunu nespobnost i kratki um.

Mislimo, da će nas g. drž. odvjetnik poštediti pri ovim riječima, on, koji sa takovim nepojmljivim kriterijom i oštrinom (ni u ostaloj Dalmaciji nevidjenom) plijeni mahom, bez skrupula naš list, — a poštedit će također ako rećemo, da je drukčija mogla biti politika a. u. monarhije u ovom ratu, gdje je polovica našeg srpsko-hrvatskog naroda digla mače i barjake za oslobodjenje pogažene nam braće.

Velimo: a-ugarska monarhija u svom vlastitom interesu i obzirom na njezin i naš položaj na jugu nije smjela da u pozni prijetnje pruži oružanu ruku pod oči Srbiji i Crnojgori, nego je imala pružiti njima ruku prijateljske susjede i stupiti s njima u dogovore i pogodjanja.

Oružana ruka i prijetnja donijela je monarhiji silni trošak jednog milijarda kruna uz sve one štetne posljedice, gore istaknute, a koristi nikakove, van da ako upišemo u korist uspješne politike Bertoldove okupaciju otoka Ada-Kaleha.

Da budu se politički krugovi u Beču snašli malo svjesnije u ovoj prigodi, oni su mogli ući sa Srbijom i Crnogorom u dogovore i tražiti, da se s njih dvije pogodi.

Naše je tvrdo uvjerenje da ne bi bilo teško doći do jedne pogodbe, u kojoj bi sve stranke imale svoj očiti interes. Ta pogodba mogla je biti u tome, da se Srbiji i Crnojgori dade sve primorje do Drača, odnosno do rijeke Škumbije sa zaledjem do oridskog jezera, a monarhija da zaposjedne južni dio Albanije od Škumbije do Kimare ili Santi Kvaranta sa odnosnim zaledjem, a dalje na jug da bude Grčko. Time bi bilo konačno riješeno balkansko pitanje na zadovoljstvo sviju; nebi se bila potrošila mahito milijarda kruna, nebi se na monarhiju bila navukla današnja mržnja balkanaca, a mješte Ada-Kaleha imala bi se vrata Jadrana. Jer, mi ovdje velimo, da bi stalno naš narod u Srbiji i Crnojgori radije vidio Austrougarsku monarhiju u Valoni i na straži vrata otrantskih, neg susjednu Italiju, koja bi, u posjedu obiju obala, bila samovoljnom gospodaricom jadranskog mora. A bilo bi to također više u interesu i kulturnom i političkom nas na jugu monarhije kako sada tako i u buduće. Od Austrije uvijek ta neka nada, od Italije nikakva.

Da bude se nešto ovakova dogodilo — što nije bilo baš tako teško — kakav bi položaj imala sad a. u. monarhija? Dâ li se takav položaj iskupiti zaposjednućem Ada-Kaleha? ili zar tim, što je Crnojgori otet iz ruku Skadar, a Srbija lišena svoje jedine i prvenstvene želje, lišena mora i obala jadranskih?

O, ne, to se ne da već ničim iskupiti, a, šta više, jedna sjajna, jedinstvena prigoda je izgubljena i ona će se teško povratiti.

Da je to bilo, na Balkanu bi već davno vladao mir i bili bi svi zadovoljni: i Grčka i Bugarska i Srbija i Crnagora i Austrija. I mi na njezinu jugu bili bismo zadovoljni, videći zadovoljen Bal-

kan i gledajući, gdje po našem moru napokon krstare trgovački brodovi i bojne gemije pod našom trobojnom zastavom.

Ta, to je san!

Al, sve badava! Sjajne prigode umakoše u nepovrat a druge se slične lako ne namiču.

Što se ovake stvari događaju i zgodne prigode gube, to je zato, što gospoda u Beču gube jasan pogled, čime im padnu na pamet naše zemlje i naš narod. Previše je predrasuda i previše uprtih, fiksnih ideja u njihovim njemačkim, ili bolje protuslavenskim glavama, a da bi mogli imati ispravan nazor o nama. Oni nas uvijek vide od petstotina godina natrag, a sebe zamišljaju najmudrijima na kruglji zemaljskoj.

Po svim znacima, čini se, njima kan da nije toliko do toga da unapređuju zbiljske interese države, kojoj su na vodstvu, koliko do toga, da ometaju interese i priječe napredak našeg naroda u monarhiji i van nje. A to je jedna politika čisto negativna, a ta nije uvijek korisna.

Negativna strana ljudskog nastojanja uopće je više sterilna, besplodna i vodi do ukočenosti. Ta ukočenost može zahvatiti i mozak i onda on ne može da vidi, što zdrav, gibak mozak vidi i shvaća. Nastaje degeneracija, bezumlje, koje se očituje u svakom djelu, u svakom nastojanju.

Nema se čista duševna pogleda.

Kad to stanje nastupi, konac je svega. Onda se vide u bezumlju trošiti milijardi, navlačiti na se mržnja, gubiti sjajne prigode, okupirati Ada-Kalehe i t. d. i — još malo, pa bismo bili vidjeli i okupaciju Valone po Italiji.

A ljudima u takom stanju rekoše stari: Quem deus perdere vult dementat.

b V.

PODLISTAK.

Imotski Don Kvižot.

(Četrdeset i dva djela šale, sto dvadeset i šest istine).

. dovidova! odsječe brko, okrenu se po vojničku i ode; a iza Mendeša izvuče se blijedo-zelena glava, poviri tamo i amo, a najposlije ukaza se čitavo tijelo našega davnoga poznanika Zane. Malko mu se još tresu gaće, al što će gaće, kad je glava živa, mudra, dragocjena glava.

„Mi že zero? ah! mi že podeštat, glava krajine od 42,126 duša, sto i dvadeset i šest mu trsta! Mendeš! dovedi mi Krištu, zovni Andjulu, mi ćemo mu skuhati poparu. Batit ćemo telegram na namjesništvo, na ministerstvo, mi ćemo s njim lomit palagrame za pravaška načela, za katoličku vjeru! — izusti Zane na dušak, prosu par „trisuprstića“,

pogleda okolo holo ponosito i sin pk. Blažija zaputi se u manastir, nekadanju kuću Imotskog Kadije, neprestano ponavljajući onaj glasoviti broj 42,126.

**
Sutra dan oko desetog sata u jutro, sjedio je naš Zane u svom štacunu, krešujući „sapramente“ i mjereći bakar, kad odjednom stvore se pred njim dva u crno odjevena gospodina, oba se najučtivije naklone, a jedan od njih upravi mu krilatu besjedu: „U ime gosp. Nešalića, pozivljemo Vas, da bi ste izvolili naznačiti nam dva vaša svjedoka, koji će s nama zajedno riješiti na viteški način vašu i gospodinovu aferu“. Šjor Zane stavi kažiprst na čelo, a Tambo ga gurne laktom „Gospodaru to Vas zovu na megdan“, a šjor Zane odmah zgrabi dvokil i čudno gledaše obojicu, pa vrag ti ga znao, čemu bi se on bio dosjetio, da ga Tambo opet ne turnu „Ne zovu Vas ovi, nego oni jučerani ovicir.“ I opet se zaigraše gaće pa jedva je

mogao izmucat: „Dajte mi 24 sata vremena, da se promislim“. Gospoda pristadoše, nakloniše se i za čas ih nestade s očiju uprepaštenog Zane. Al da, znade on i tomu lijeka. Najprije opipa vrat, dobro kô dobro, pa glavu, tvrda kô tvrda, njoj nemože naučiti čorda, protare ruke od zadovoljstva i prizva k sebi Mendeša. Ej! Mendešu moje desno krilo, jel ti dobra sablja na megdanu, imadeš li moći od pomoći!“ — Vjerna sluga smijerno se pokloni odpaše sablju i preda je gospodaru. Zane trgnu голу sablju, zavjetova se sv. Jurju na Biokovi i skakući poput skakavca tamo i amo stade tražiti po zraku mačilačka pravila. Malo vrijeme potrajalo bilo, zape mu noga, a on omjeri ledinu i zakuka iza svega glasa „Ojme meni moja mila majko, gdje ću svoju usijati glavu, kada nemam moći od pomoći“. Gleda Mendeš svoga gospodara, žali Mendeš svoga gospodara, proli suze niz crveno lišće. U tom tužnom času, nenadno skoči Zane kan

da se pomami udari se rukom po koljenu, opet kliče Mendeša: „Donesi mi divit i hartiju.“ Za čas odleti i doleti Mendeš, a Zane sjede i napisa knjigu šarovitu:

„Veleučeni i velemožni pragospodine viteže!

Dunkve ja Zane župan i glava krajine od 42 126 st, dunkve ja se biti neću, jer mi sveta vjera i sv. O. Papa nedopušta. Dunkve Vam to pišem na ugodno dunkve ravnanje. Dunkve pozdravite brata, rođijaka Petra i prijatelja Pavla, dunkve dunkve moju kumu Ivu i recite im dunkve, ako Bog dade, pa Bungari i Turci izgube dunkve Skadar na Bojani, pa kad se kurtarišem posla, poslati ću im dunkve dobra kisela kupusa. Dunkve sad se podpisujem:

Zane župan i po milosti Znaorovoj i mojoj keši načelnik krajini od 42,126 (sto i dvadeset i šest dunkve) stanovnika.

P. P. dunkve jeste li nalegli onu crnu kokoš?“

Iz parlamenta.

20. t. mj. u zastupničkoj kući otvorena je razprava o prevremenom proračunu u prvom čitanju. Otvorio ju je ministar-predsjednik *Stürgkh* ekspozicijom o unutrašnjoj i vanjskoj politici; osobito drugi dio o vanjskoj politici svakoga je razočarao, tako da pri koncu govora, osim nekoliko Poljaka, nitko nije izustio ni ciglu riječ odobravanja. Ministar je ovako govorio:

„Prava velikim povjestničkim događajima, koji se zbiše na Balkanu, monarhija nije mogla ostati ravnodušna. Na obranu svojih interesa morala je biti oboružana. To joj je nametnulo velikih troškova. Ma koliko teški bili, ti troškovi su manji od katastrofalne štete koja bi nastala za narodno gospodarstvo, da smo zanemarili naoružati se. Prava balkanskoj krizi naša vanjska politika stala je na stanovištu, da se po mogućnosti mora poduprijeti razvoj balkanskih naroda. Po načelu „Balkan balkanskim narodima“ moralo se je stvoriti i samostalnu Albaniju, koja je i od prije bila predviđena, osobito u našim dogovorima s Italijom. Situacija na Balkanu u raznim pravcima nije još razbistrena, a mi ćemo nastojati da bude čim prije. Tada će doći čas da se odpušti pojačana vojska na južno-istočnoj granici, koja je do sada bila potrebna.“ itd. itd.

Poslije ministra *Stürgkha* prvi je govorio Slovenac *Korošec*. Govor ministra pričinja mu se kao kakav obični članak novina. Govorio je o Česima i Poljacima, a zaboravio je južne Slavene. O vanjskoj politici ministar nije ništa nova kazao. Našim neuspjesima biti će kriva diplomatija, ali je mnogo krija i unutarja politika. Država nije mogla da imponira balkanskim narodima. Naša je budućnost na Balkanu i na Jadranu, ali sve naše nesreće dolaze od dualizma, koji je izručio južne Slavene Magjarima. Radi simpatija za Balkance južni Slaveni smatrani su veleizdajnici. Ima ih i po tamnicama. Ali pravi su veleizdajnici Cuvaj, Lukacs i družina.

Gross, vodja njemačkih naprednjaka veseli se otpustu većeg djela rezervista. To je znak da je balkanska kriza na izmaku. Događaji balkanski uplivaju i na južne Slavene. Ako zastupnik *Biankini* više i jadikuje radi vojničke diktature u Dalmaciji, nema se to uzeti previše tragično. Bit će bilo uzroka toj diktaturi. (Prigovaranje sa strane zastupnika *Biankinia*.) Osvrće se na govor *Korošeca* i kaže, da što južni Slaveni žele nije ništa drugo nego voda na mlin Rusije.

Soukup, česki socijalista, slika užas epohalnog rata na Balkanu. Europa preda. Monarhija stoji između mira i rata, izdaje milijune za fantome. Čutimo, da sa na bojnopolju dvojica potučena: Turska i Austrija. Ova je zaboravila svoju staru misiju na Balkan. Narodi balkanski čekali su više puta od nje spas a ne od Rusije. Ali naša monarhija, koja je odavna zaboravila bila svoj protektorat nad katolicima na Balkanu, danas hoće da utemelji tursku autonomnu Albaniju! Sa Cuvajem u Hrvatskoj hoće slobodu poludivljih Arnauta.

Balkanci su glede Albanije slijedili primjer Austrije u Bosni i Italije u Tripolisu. Albanija će biti povodom rata između Austrije i Italije. Samo balkanske države mogle su zajamčiti monarhiji, da će Jadran ostati slobodan. Otimljući Skadar Crnojgori, bacili smo ga u žvale Italije. Dali smo Italiji naslov za posjed Valone. Podigli smo milijun balkanskih bajuneta proti nama i zakrčili smo sami sebi put do Soluna.

Kanimo se Albanije i Klumeckovih savjeta. Nije naše zvanje tu postaviti jednog njemačkog vladara. Ne samo Niemci i Magjari, nego svi narodi imaju prava da žive i da se razvijaju. Jugoslavensko pitanje postalo je evropskim pitanjem. Budućnost monarhije odlučiti će se na jugu. Ona mora stupiti u savez sa balkanskim narodima.

Kramarž kaže, da je za Slavene teško govoriti o vanjskoj politici. Oni su odmah označeni kao veleizdajnici. Što je dopušteno Njemcima, nije Slavenima.

Slaveni austrijski ne bi nikako bili voljni da žrtvuju svoju krv i svoje imanje za visoke ciljeve velike Germanije. Mi Slavene nemamo neprijateljskih namjera proti monarhiji, ali hoćemo monarhiju pravednu prema svim narodima, a ne hegemonsku njemačko-magjarsku monarhiju itd.

Zastupnik *Dr. M. Čingrija* rekao je na sjednici 23. t. mj. u svom lijepom govoru među ostalima ovo:

„Bilanca naše politike zadnjih mjeseca pokazuje slijedeće glavne stavke:

Prorajanje jedne milijarde (Tako je!), porast mržnje i nepovjerenja prema Monarhiji na Balkanu, financijski krah u najbogatijim krunovinama, političku labilnost poljskog uporišta, komesarijate, iznimna stanja, vojničku diktaturu na jugu, sveopće iscrpljenje, sveopće nezadovoljstvo. Prama ovim stavkama pasiva stoje kao aktiva: Skadar pridobiven za albanski fantom, Adakaleh, anektiran od Ugarske i tačka!“ itd. itd.

Svršio je sa riječima: „Videant consules!“

Veliki dojam na cijelu kuću učinio je govor *zastup. Masaryka*, držan na sjednici od 26. t. mj. u parlamentu.

Massaryk je najprije istaknuo da se vlada nepravom boji, da bi inostrani svijet mogao suditi Austro-ugarsku na temelju više ili manje radikalnih riječi njezinih zastupnika, jer cijeli svijet mora sebi stvoriti sud o monarhiji i prilikama u njenoj unutrašnjosti na temelju iznimnih stanja trgovačkih bilanaca, tečajeva vrijednosti i konkursa. U Austriji nema stranke koja bi bila zadovoljna sa djelovanjem vlade, čija najveća pogriješka sastoji u potpunoj nesigurnosti pozitivne politike. Austro-ugarska diplomatija stoji pod uplivom režima pojedinaca, dvorskih brbljarija i intriga. Ova diplomatija je potpuno nedemokratska i nesposobna, pak stoga još uvijek vrijedi ono staro austrijsko pravilo, koje kaže da zadaća dvora i državne politike sastoji u tome: ništa ne biti a u svemu se pričinjavati. Govornik vrlo žalio i Albansku politiku Austrije, koja je i politički i kulturno štetna ne samo za Balkan već i za Austriju; zatim kritizira djelatnost tiskovnog ureda, govori o austro-talijanskom odnošaju. Sa strane češkog i slavenskog gledišta, nema razloga staviti se prema Italiji na neprijateljsko stanovište. Bezglavost austrijske vanjske politike potpuno odgovara nerazboritosti nutarnje politike, koja toliko ponizuje i osramoćuje državu, koja danas i maloj djeci trga sa kapica natpise sa nazivima balkanskih gradova. Govornik navadja silesiju ovakovih najljudjih događaja i primjera, a osobito se bavi iznašanjem mnogih samosilja i bezakonja upravnih vlasti u Dalmaciji.

Omladina i Sokolstvo.

U prvim redovima boraca za oslobođenje i ujedinjenje nalazila se uvijek i kod svakog naroda omladina. I u Hrvata bijaše omladina uvijek prva,

koja je hodila među narod, dizala ga, osvješćivala, širila nove misli, te se isticala svojom nesebičnošću i ljubavi prema narodu i domovini. Sadašnja naša omladina pokazala je da ima volje, da osjeća potrebu rada i da neće prestati dok ne izvojsiti našem narodu sva prava. Da omladina ne ostaje samo pri mišljenju, i osjećanju, pokazala je djela, da je dosta učinila svak vidu, da je htjela više učiniti dokazuju nam sudbeni zapisnici, te brojne rasprave i osude; da će još učiniti jamči nam svijest i ponos omladine.

Omladina je dosad uvijek bila, najradiniji dio ustanova narodnih. Zauzimala se, žrtvovala se za svaku narodnu stvar. Društva, u kojim ne bijaše omladinaca, jedva su životarila, ili su propadala.

Kad su se počela osnivati sokolska društva, omladini odmah omilješe, te omladinci bijahu prvi, koji su se osobito zauzeli, radili, vježbali, širili sokolsku ideju. Danas imamo preko 120. sokolskih društava, koja sva skoro imamo zahvaliti jedino radinosti omladine. A bijaše lijepo i pogledati kako čete zdravih ljudi, bez razlike dobe i staleža, svi zanešeni za jednim ciljem skupa pjevaju i vježbaju. To je trajalo nekoliko vremena, ali malo po malo oduševljenje je počelo padati; manje se je vježbalo, u društvu se uvukoše stranačke razmirice, te na našu štetu i sramotu počeo isokolska društva nazadovati. *A kriva je tomu jedino omladina.* Ne ću kazati, da je omladini dodijalo raditi; nego ona, radeći na sve strane, nije mogla izvršavati sve dužnosti, pa je zapustila jednu od najglavnijih, a to je rad za Sokolstvo. To je glavni i jedini razlog nazadovanja naših sokolskih društava, jer tomu nije i ne može biti kriva sokolska misao, koja je dosta učinila, čini, i još može i učiniti će, pripravljajući naš narod na veliki čin. Sokolska su udruženja učinila dosad više, nego i jedna druga društva, jer dok su se ostala osnivala, samo da okupe i zabave naš narod, te da ga tako otmu utjecaju tudjinaca, sokolska su društva pošla mnogo dalje. Upoznavala su ga s braćom, učila su ga ljubavi, bratstvu, jednakosti, širila su misao narodne neodvisnosti i slobode, te su stoga do sada naša najkorisnija, a i od sad najpotrebitija društva.

Stoga je dužnost omladine, da ono što je bez razloga zapustila, opet podigne, te radeći za budućnost našega naroda, nikad ne zaboravi ova društva i ustanove, koje su najkorisnije i najuspješnije. Nerađ je velik, gubitak neprocjenjiv, ali još je na vrijeme, da se popravi, što se može i mora popraviti. Rad za sokolstvo lak je, te ne treba velike muke, a rada treba i bit će velike koristi. *Bt.*

Dubrovnik, maja 1913.

Bilješke.

Otpuštanje vojnika. Po službenim glasovima saznaje se, da će rezervisti mornarice od 1905 i 1906 biti skorih dana trajno otpušteni, a stanje ratne pripreme u Bosni, Hercegovini i Dalmaciji, da će biti i dalje podržano, samo što će biti otpušteni momci rezerva g. 1902 do 1905. oni koji uzdržavaju svoje obitelji i koji su posjednici zemalja te sinovi jedinici, ali da će mjesto ovih biti pozvani momci mlađih godina.

Na Balkanu je situacija veoma ozbiljna, saveznici su spremni za rat, jer je srpsko-bugarski spor vrlo napet.

Na glavnim srpskim željeznicama obustavljen je sav osobni promet do uključivo 30. maja.

Službeno se javlja, da se u subotu sastaju Pašić i Gešov na srpsko-bugarskoj granici. Engleški krugovi se nadaju, da će spor biti prijateljski riješen.

Grčka je pristala na direktno pregovaranje sa Bugarskom radi spornog pitanja, bez ikakvog sudjelovanja Srbije. Kao bugarski delegat otputovao je Sarafov.

Ratna statistika. Beogradski novinarski ured objelodanjuje statistiku o balkanskom ratu. Prema tomu zaposjeli su Bugari 59.000 četvornih kilometara, Srbi 60.000, Crnagora 5000, te Grčka 30.000 četvornih kilometara. Od ovih područja prema bugarskim zahtjevima otpada na Bugarsku 87.000 četvornih kilometara, na Srbiju 26.000, na Crnogoru 7000, a na Grčku 11.000 četvornih kilometara. Srbija je mobilizovala 402.000 momaka, Bugarska 450.000. Grčka 150.000 i Crnagora 45.000 momaka. Ratnih invalida otpada na Bugarsku 40.000, na Srbiju 21.000, na Crnogoru 8000, na Grčku 6000. Troškovi rata prema točnoj službenoj objavi iznose za Bugarsku 1050 milijuna franaka, za Srbiju 717 milijuna, za Crnogoru 165 milijuna, za Grčku 340 milijuna franaka. Svaki četvorni kilometar zauzetog tla stoji Bugarsku 12.200 franaka, Srbiju 27.000 franaka, Crnogoru 23.000 franaka, a Grčku 30.000 franaka.

U diplomatskim jugoslavenskim krugovima prosudjuje se položaj na Balkanu ozbiljnim, ali ne još kritičnim. Svi izriču nadu, da će bugarska u zadnji čas popustiti.

Min. presj. ugarski Lukacs je konferirao sa bivšim banovima Pejačević, Rauch i Tomašićem radi uspostave ustava u Hrvatskoj. Ugarska vlada je spremna povući željezničku pragmatiku, te se nada da će približenjem Tomašića Rauchu stvoriti unio-nističku stranku. Ugarski krugovi saznaju da će komesarijat u Hrvatskoj još ovoga mjeseca bit dignut. Javlja se da je *Cuvaj* već demisionirao.

„Berchtoldov fiasko.“ Uvaženi financijski organ u Njemačkoj „*Plutus*“ donosi pod tim naslovom članak, u kom teško kritikuje Austrijsku politiku na Balkanu. Austrija — veli — od prvih dana oktobra potrošila je jedan milijard u vojničke svrhe, hotjeći tjerati snažnu politiku na Balkanu. Ovliku svotu mora nazvati nerazmjernom svak, ko poznaje financijsko stanje monarhije. Grof Berchtold pokazuje danas na mjestu Skadra i veli: „Istina je, naša je država iscrpljena do skrpačnosti, u vojsci vlada zovolja, biće katastrofa, financijski osiroman već nastalih a sve to zbog odnošaja na Istoku, nu ne smeta ništa: kralj nikola mora je šikati iz Skadra, mi dakle ne čemo u njemu“ i t. d.

Ne donosimo sve, već samo ovo malo redaka, da naši čitaoci vide, kako biva sudjena balkanska politika Brtolodova od samih saveznika i od ozbiljnih financijskih krugova u Njemačkoj. — Medjutim milijard je fuć. *Primamo od dopisnika iz Graza!*

Res Croatiae. Poznata je žalosna istina, da jedina stranka u hrvatskoj, koja je radila i za vrijeme komesarijata, naravski samo u svoju korist, i koja sada još ozbiljnije radi i sprema se za borbu, jest frankovačka. Poznata je i ova druga još žalostnija istina, da srpsko-hrvatska koalicija spava i čeka valjda iz neba zlatnu kišu. Sada se govori, da će se prilike promijeniti u Hrvatskoj a isto tako i sistem i da će doći do nove vlade „in capite“ sa bivšim banom i sadašnjim još uvijek baronom Rauchom. Neke novine opet demantiraju tu vijest, ali je ipak istina, da se nešto sprema i da oko toga marljivo radi grupa frankovačka i Rauch. Osim toga zna se da su se Tomašić, Rauch i Cuvaj pomirili, a ta je stvar sumnjiva i malko zaudara.

Nekidan su bili izbačeni s „Hrvatske“ gg. Šegvić i Peršić (milinovci) od klike: Frank, Horvat i Sacks. Sad se već u „Hrvatskoj“, štampaju simptomatični članci, koji dokazuju, kako je bivši organ Mile Starčevića, sada u rukama jednoga Horvata i Sachsa, postao puko oružje frankovačke klike.

Koalicija, međutim, još uvijek spava i čekala!

Iz Balkanskog rata. „Tagespost“ je dobila vijest iz Praga da je u balkanskom ratu sudjelovao 2836 Slavena iz Anstro-Ugarske, od kojih 40 Čeha. Samo 600 ih se povratilo kući. 1400 ih je palo na bojnopolju a 700 se još nalazi po raznim bolnicama u Srbiji i Bugarskoj.

Jedan Brzovjav Kralju Nikoli. — Kad je Skadar pao, poslao je D.r Polit Desančić slijedeći brzovjav — koji nije bio zaplijenjen: „Sa Majestè le roi Nikolas,

Cettinje

Kao nosiocu svetsko-istoričkoga događaja pada Skadra iz dubine moje duše čestitam Vašem Veličanstvu. Onim crnogorcima sokolovima, koji osvojiše Skadar i kojih sam junačke dedove pre pola stoljeća slavio na Cetinju, neka je slava i vječita hvala balkanskoga Srpstva! Blažene seni Danila i Mirka sa visina blagosiljaju Crnogorce i njihovoga Kralja. Evropa neka zna „da Srb još živi, da je junak“.

Progres Flottenvereina. Na zadnjoj generalnoj skupštini, konstatovano se da je broj članova od 10.000 na broju, narastao u ovoj godini do 36.000., a odbori od 40, na 184. —

Slaveni na oprez!

U ime Jugoslavenstva! zaklinje splitska „Sloboda“ balkanske saveznike, da svoje razmirice na mirne riješe. Članak svršava ovako: „Jugoslaveni zahtijevaju u ime ideje jugoslavenske i buduće Jugoslavije da balkanski savez ostane u životu, pa tekle granice pedalj istočnije ili zapadnije od srednjeg Vardara, glavno je da to zemljište ostane u rukama balkanaca, u rukama jugoslavena. Kao što Srbija i Crnogora ne prave razlike u razdiobi oslobođenog teritorija, tako neka tih razlika nestane i među Srbima i Bugarima.

Srbijanci, Crnogorci i Bugari su među sobom braća i naša su braća: jugoslaveni smo, pak ih u ime jugoslavenstva, molimo zaklinjemo, a ako nam kao braći dopuštaju i zapovjedamo:

Ne mašajte se za oružje svijetlo!“

Braću Srbe, Crnogorce i Bugare i mi molimo i zaklinjemo, da se okane nesloge i međusobnih razmirica jer — „Sjedinjenje — to pravi sila — ta!“

Osudjeni omladinci. U Splitu je bila rasprava protiv omladincima Augustinu Ujević i Milostislavu Bartulici radi osnivanja tajnih društava. Rasprava je bila tajna, te nije bila dopuštena javnost. Optuženike su branili Dr. Josip Smodlaka i Dr. Ivo Tartaglia. Rasprava je trajala od 9 sati u jutro do 2 sata poslije podne. Oba dva optuženika su osuđena na dva mjeseca strogog zatvora, te su pridržana u zatvor i odmah nastupili kaznu. Osudjeni su radi osnivanja tajnog društva „Narodnog Ujedinjenja“. Uložilo se ništavnu zaobu; ali i Drž. Odv. uložilo je utok jer da je kazna — od dva mjeseca! — preblaga. — Osuđeno je također oko 15 gradjana, neki na 20 dana zatvora, a radi novembarskih demonstracija i strke.

Zagrebačka opera svršila je s gostovanjem u Spljetu. Sve su novine jednodušno istakle i hvalili koliko pojedince toliko cijeli ensemble. Orhestar je također u velike hvale. Ne samo što naše novine ne mogu dosta da nahvale ovo naše društvo, nego i zadarski „Dalmata“ pio je veoma laskave članke i najljepše se izrazio o izvedbi i personalu. U Spljetu je odaziv gradjanstva bio veoma dobar. Kazalište je bilo uvijek puno. Grgehota da ova vrsna naša opera nije mogla da dodje u Šibenik ni za par dana.

Dopisi.

Trogir, 21. maja 1913.

„Vas sam Potestat, pak zasto Vam nebi“ mogo. bit i deputat!“ — Mikula Trogirski.

Na vijest, koja je izašla u „N. Jed.“, da će se D.r Ivčević zahvaliti na zastupničkom mandatu, a koja je bila opovrgnuta u „N. Listu“, skoči ti naš Mikula, ko pomaman i

zaleti se odma do bijelog Splita, da preporuču svoju kandidaturu kod onizih odozgora! Ali po svoj prilici bio je hude sreće, jer kada se povratio u Trogir, pitao ga je netko i dapače savjetovao, kako bi bilo da on sada, kada je čas, kandidira na mjesto D.r Ivčkovića. Odgovorio je „Eh! ja neću, već će moj rođjak (A znate koji? Oni bivši, policijot komesar, poglavar, štoti ja znam kako se sve zove!) za Beč, a ja ću za Zadar.“

Ali sad se na jednom čuje spominjati imena mnogih kandidata, a naj ozbiljniji konkurent našem Mikuli, bio bi naš Tomiša. Tomo očekuje ovih dana novce, a onda i on hoće da kandidira, ali se boji da mu ne bi falsificirali podpis, kao ono za općinskih izbora, pak da ne bi ostao bez para; jer drugi ako ne kandidiraju, eh! onda bi sigurno naš Mikula uspio.

Preporučujemo D.r Ivčeviću, da u staračkoj poštarnosti ustraje i dalje, da nas barem još za koje vrijeme oslobodi bruke i sramote, koja bi nas mogla zadesiti. A istodobno na vrijeme opominjemo Trogirske patriote, da se prenu iz mrtvila i ne dozvoljavaju, da se zbog jednog ambicioznog, glupog . . . sav svijet s nama ruga.

Trogiranin.

Iz Dubrovnika.

Progoni sa strane c. k. poglavarstva ili c. k. suda u Dubrovniku postali su obična stvar. Malo je omladinaca, koji nijesu zavirili u dubrovačke c. k. tamnice, da se pripreme o moći Bachove patente, a to prijavio raznih Lovrića, Maržana, Sternčevića, Helda i Lukša. Ovi tade ne volji, a c. k. poglavar Škarić im je sve dopuštao. Kao domaći sin nije hotio, da zaostane za njemu sličnim domaćim sinovima. Njegov rad nije ostao neopažen; sada je imenovan c. k. podnamjesnikom. Već se spravlja za odlazak, ali još uvijek brižno vrši svoju službu. Budnim okom pazi na kretanje Dubrovčana, a dubokim pogledom vidi, što drugi niko ne može da vidi. Uvijek se brinio za javni mir i red, pa i sad radi, kako se ne bi poremetio. Tako je u petak srpskohrvatska muzika imala svirati nekoliko opera i opereta, ali radi pogibelji po javni mir i poredak bijaše joj zabranjeno. Znamo, da naša muzika nije rado gledana na c. k. poglavarstvu, ali zašto ova zabrana, niko nije razumio, pa izgleda, da i oni, koji su zabranili nijesu znali zašto su zabranili. Jer isto c. k. poglavarstvo, dozvolilo je, da ista muzika tri dana kasnije svira isti program, u isto vrijeme i na istu uru. Divimo se shvaćanju c. k. Poglavarstva, te pronicavosti g. Škarića, kojemu želimo sretan put. Na naše c. k. poglavarstvo dolazi sada jedan Njemac. Mi se doista ne nadamo, da će se ista promijeniti nakon odlaska sadašnjeg poglavara, ali ipak nam je draga ova promjena. I od sad ćemo patiti, ali se barem ne ćemo sramiti, da nas progone domaći sinovi.

Bat.

Iz mjesta.

G. D.r I. Ucović imenovan je c. k. državnim odvjetnikom, te je doznačen u Dubrovnik. Dok nam je drago unapredjenje g. D.r Ucovića, žao nam je da ugledna i svakom mila njegova osoba odlazi iz Šibenika.

Naš je list očitio mnogo puta njegovu tešku ruku i budnost (prekobudnu) njegove modre olovke, koja je više puta činila, da naš list izađe u bijelu. Ipak, otvoreno priznajemo, bio je objektivan, vršio je zakon u duhu, kakav iz zakona također odiše.

Opet velimo, žao nam je, što idje, a bilo bi nam takodjer drago, da uzbudemo mogli tako isto reći, kad bude odlazio iz Šibenika današnji drž. Odvjetnik. To će biti, bude li i on držao se strogo zakona nu tako, da ne bude izgledalo, kao da hoće da nas progoni iz neke naslade, da nas kini. Ne pitamo ni liberalnosti, ni tolerancije, to nam nije dao osjetiti ni g. D.r Ucović; ali pitamo postupa li pravrednog vršenja zakona, a ne kinjenja.

G. d. o. Marcocchia bio je s nama liberalniji i blaži neg ovi iza njega. To priznajemo.

Nije naša zadaća da pišemo uprkos g. dr. odvjetniku, pak nek i njegova zadaća ne bude izgledala prkosom.

Nadamo se da to neće biti i, kad jedan dan gosp. D. O. bude odlazio iz našeg mjesta, nadamo se, ne ćemo se veseliti njegovu odlasku.

U Kninu je imenovan načelnikom g. Gijuro Vojvodić. Stari se načelnik odrekao. Knin je, čujemo, složan. Tako valja.

Vojničkim oblastima na znanje donosimo jednu u oči bijuću i golemu nepristojnost na našoj obali pod mlinicom Šupukovom. Sigurni smo da će iste oblasti čuti naš glas i uvažiti ga, kao što su i dosada znale hvalevrijedno isto činiti. Reći ćemo pače, da bi one same bile stvari, koju hoćemo da iznesemo, učinile kraj, da budu je slučajno opazile, il od svojih nižih bile privatno upozorene.

Blizu ulaza na novu obalu, gdje se ukrcava ugljen stoji jedno drveno zaklonište, posadjeno baš na rubu obale. To služi, kako čujemo, vojnicima za dnevnu potrebu. Nu, manje je čuti neg vidjeti, jer ko vidi na onako uglednu i otvorenu mjestu javnog prolaza i šetnje sve one boje i šare, kojima je našarana tu nova obala, valja da bježi natrag, čudeći se, da nešto takova može biti dozvoljeno u jednom gradu na tako izloženom mjestu.

To ne služi na diku nikome, pak se nadamo, da će vojna vlast učiniti sve da se ta nelijepost što prije ukloni, a za vojnike providiti drukčije. Doba je pak kad će i ugrijati, pak će, osim nelijepo, biti i kužno i nevonjavo.

Radi strke prigodom raspusta općinske uprave u Šibeniku bio je po mjesnom c. k. okružnom Sudu osuđen D.r Agaton Bego, odv. kand. na 20 Kr. globe.

Brošura A. Bega „O našoj malenoj Dalmaciji“ izdana kao 3 br. knjižnice „Naprednjaka“ bila je po cenzuri zaplijenjena u dvije tretine sadržaja.

Prvi izlet ovog ljeta bit će u nedjelju 1. lipnja za Primošten i Rogoznicu sa udobnim parobrodom „Nada“. Cijena za polazak i povratak K 1.60. Našem poduzetnom gradjaninu K. Margetiću čestitamo na sretnoj misli, što će vrlo ugodnim izletima, po moru pružiti našoj publici prilike, da se kroz čitavo ljeto najljepše zabavi. Gradjani svi na naše široko more!

„Visoka vlada“ doznala je da je u Šibeniku u jednom zahodu (Kavane „Miramara“ Op. ur.) bila napisana . . . užasna riječ. Ta je zgrada bila za čitavu sedmicu . . . pod državnim praksom, jer je delikt ipak nekako morao biti kažnjen.“

Ovo je rekao u parlamentu u svom govoru o vanjskoj politici Monarhije zast. prof. D.r Masaryk, vodja českih naprednjaka; stoga će nas drž. odvjetnik bar ovaj put poštediti.

„Crveni Barjak“ socijalistički organ, koji je do nedavna izlazio u mjestu, pri svom zadnjem izdanju u Splitu bio je na ovaj način pozdravljen sa strane c. k. nadležnih: bivši urednik spomenutog lista *Ivan Angelichio* bio je osuđen po mjesnom c. k. Sudu na 4 dana zatvora ili 40 Kr. globe, a njegov šegrt od 15 godina mali *Žiže K.* na 1 dan ili 10. Kr. globe, a to zbog nedozvoljenog prodavanja lista po malom Žiži, koji je na ulici ponudio jedan „Crv. Barjak“ i jednom c. k. komesaru. Mali *Žiže* i gospodar mu bili su po ck. kotarskom Sudu ponajprije riješeni, a tek na apel drž. odvjetništva mjesni c. k. Okružni Sud osudio ih je.

Na Vidakuši, našoj staroj tvrdjavi, a koje su naši stari pradjedovi odbijati navale Turaka, čujemo, da će se graditi mala restoracija za općinstvo, koje šetnjom tamo dolazi. Poduzeće je uzeo u ruke gosp. Šane Tatimir.

S tvrdjave se uživa veoma ljep pogled na more, a šetnja pod večer je vrlo ugodna.

Bilo bi nam drago, kad bi jedna mala restoracija tamo uspjela, nu, opažajući da u našem gradu još nije za takva šta razvijeni smisao, bojimo se za poduzeće i sumnjamo u uspjeh. Svakako bismo željeli, da se naša sumnja ne obistini.

D.r Niko Novaković povratio se opet u naš grad i preuzeo svoje prvašnje mjesto na pokrajinskoj bolnici, nakon što je sedam punih mjeseci liječio crnogorske ranjenike na Cetinju, gdje fe aratski bio čašćen.

Eugen Petoello, umni i dobri starac, koji se je iz Italije pred mnogo godina u naš grad doselio, umro je nakon teških duge bolesti u utorak po podne. Oduševljeni rodoljub i negdašnji vojnik Garibaldijev u borbi za ujedinjenje Italije, nije na svoju domovinu nikad zaboravio, a našu je zemlju i naš hrvatski narod štovao, te je zazirao od naših stranačkih trvenja. Pogreb mu je bio lijep, te je bio pokopan uz mnogo vijenaca sa talijanskom tricolorom i u garibaldijskom odijelu.

Dobrom starcu vječni pokoj, a obitelji naše saučešće!

Darovaše hrv. muz. društvu „Kolu“. Da počaste uspomenu blagopok. Amalije Šupuk darovaše braća Iljadida kr. 5, Škarića Pere kr. 5, Belamarić Ante kr. 2, Rora Paško kr. 4, obitelj pok. Dume Škarice kr. 3. — Uprava najljepše zahvaljuje.

Poruke uredništva: Primili smo putem pošte, preko Beča, gdje su famozni za prepisivanje adresa, koje dotaze iz inozemstva, iznos od K. 9.60. iz Pukekoho, Nova Zelanda. Na ime: Joseph Demanjiok, a bez popratnog pisma. Pošto dvojimo, da bi to bila tačna adresa, jer svaku drugu adresu u Beču nagrde, molimo naše ljude, koje se tamo nalaze, dotično pošiljača, da nam tačniju njegovu adresu pošalje.

Dajem na znenje cjenj. Općinstvu, da u mojoj dobro poznatoj i odlikovanoj slastičarnici držim raznih vrstih sladoleda prve vrsti, kao što i opskrbljivam prama narodzbama raznim tortama u ledu.

Ante Tikulin, slastičar u Šibeniku.

Razno.

Kako se narav ženska može ocijeniti po boji kose? — U jednom engleskom listu obradjuje jedan psiholog temu o boji ženske kose i značaja.

On izvodi, da su žene, koje imaju tamne kose, obično privržene i vjerne dok su plavke naprotiv sasvim drugačije. One se rado zabavljaju i naginju ašikovanju. Tekerej je i nehotice potvrdio tu teoriju. On je samo ženama tamne kose podavao plemenitost duše. Engleski je psiholog doduše tvrdio da to pravilo nije bez iznimke, ali obično odgovara istini.

Tako su skoro sve crvenokose žene vrlo strastvene, te se može zaključiti da je dotična oštroumna i dobro shvaća: ako su oči tamne, to one odavaju plemenitost duše i dobrotu. Ali čuvajte se lijepih zelenkastih očiju. One pričaju o slavoheplju, te uništavaju lijepa svojstva crvenokosih žena. Žena s gustim svjetlo-plavim kosama koja pada u uvojcima, posjeduje umjetničku narav, koja vrlo rijetko naginje melankoliji. Žena sa kestenjastom kosom je prijazna i mirna kućanica. Što je kosa dulja i bujnija to je njen duševni život neovisniji. Ako kosa nije osobito bujna, i ako boja naginje na smeđe sivo, to je narav dotične žene vrlo hladna, ali ima jako razvijeno čuvstvo dužnosti. Skoro sve žene s kovčastim kosama su dobre plešalice, muzikalne su i opće imaju umjetničku narav. Ali su i zamamljive. One su površne, te ne cijene odviše istinu.

Modro-crne kose daju naslućivati osobite duševne sposobnosti, i jaku volju i razmjerno čuvstvovanje. Opasna je modrooka plavka kovčaste kose. Ova naginje na raskošnost i užitak, hoće da ju maze i u tom je energična. Ah, te plavke!

Dakako da se to tiče samo onih, koje imaju boju kosa. Žene s bojadisanim kosama se ne smiju prosudjivati po toj teoriji.

Književnost.

Na prikaz: „Na starim ognjištima“ od Alekse Šantića, Mostar, izdanje knjiž. Trika Dudića. Primili smo ovu knjižicu krasnih pjesama našeg pjesnika Šantića, pročitali smo ih nasladom i preporučamo ih svakome. Pjesme su prodahnute ratnom slavom srpske vojske. Neke bi mogle biti uglazbljene kao himne, neke su ganutljive jako kao „Povratak, Balada“.

„Brankovo Kolo“ god. 19 sveska VIII. 30. Aprila sa obilnim i lijepim sadržajem. Preporučamo.

„Srpska omladina“ Sarajevo br. 8 sa raznolikim sadržajem. Preporučamo.

Srpski književni glasnik, sveska aprilska, Beograd, vrlo lijepog sadržaja. Preporučamo.

dobrotvorne svrhe, bilo pridružujući se sprovodu ili na drugi način htjedoše da počaste blagu uspomenu naše nezaboravne sestre, odnosno tetke

AMALIJE

nek je svima, ovim putem izrečena naša vječita harnost i najtoplija hvala.

Zahvaljujemo neizmjereno M. O. Parohu Fra Metodu Radiću, koji je nastojao da sa riječju vjere utješi zadnje časove naše mile pokojnice.

Osobita pak hvala mojim rođacim Šupuk pk. Marka, i pk. Jakova, Obitelji Ferruzzi i Barbetti kao i kućnom liječniku veleučenom Gosp. D.r F. Colombaniu, te veleuč. Gosp. D.r D. Cace na njihovom briznom i ljubeznom njegovanju, e da bi svojom znanošću oteli žrtvu okrutnoj smrti.

Hvala svima od svega crca!

Šibenik 27. Svibnja 1913.

Henrik i Erminio Šupuk

Za sebe, sestru, unučad i rodbinu

Javna zahvala.

Svim onim plemenitim osobam, koje bilo šiljanjem vijenaca, bilo doprinosom u

Pučka Tiskara

obavlja brzo i cijene

sve tiskarske radje.

PUČKA ŠTEDIONICA

U ŠIBENIKU

sa K 600.000 - jamčevne glavnice.

Prima novac od članova. Najmanji je ulog K 0:50 sedmično, koji traje 4 godine do uplaćene svote od K 104:—, što predstavlja jednu dionicu.

Prima novce na štednju od K 5:— unapred, te ga ukamaćuje sa 4 $\frac{1}{2}$,-5% plaćajuć sama rentni porez.

Prima novce u tek. računu, a vrši najtočnije sve naloge vlasnika istih.

Izdaje (samo zajmove članovima) na mjenice, obveznice, uknjižbu i u tek. računu.

7

PIO TERZANOVIĆ

Šibenik

Velika zaliha za ljetnu sezonu

MUŠKIH ODIJELA

Najmodernijeg kroja uz vrlo

umjerene cijene 21-52

NE BOJI SE UTAKMICE.

OBJAVA

Čast mi je staviti do znanja mojim štovanim mušterijama i cienjenom občinstvu da sam moj „Hotel Krka“ premjestio na njegovo staro mjesto, to jest gdje se je u sadnje vrijeme nalazio „Hotel Velebit“ koji sada prestaje.

Preporuča se naklonosti starih prijatelja i cienjenog občinstva, koji će u „Hotelu Krka“ naći sve najmodernije konforte.

Sa veleštovnjem
FRANE CRLJENKO

42

Preuzima

novčane uloge

te ih ukamaćuje sa

4 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{0}$ - 4 $\frac{3}{4}$ $\frac{0}{0}$

na uložne knjižice.

Dionička glavica

30 milijuna

Središnjica u PRAGU,

utemeljena god. 1868.

Živnostenská Banka Podružnica u Trstu

Brzojavni naslov:

„Živenstenská“

VIA NUOVA N.º 29.

Telefon:

N. 2157 — 1078

IZVRŠUJE SVE BANKOVNE POSLOVE.

15-52

Pričuvne zaklade

23 milijuna

Uloge u

TEKUĆEM

računu

ukamaćuje prema

sporazumu.

HRVATSKA VJERESIJSKA BANKA — PODRUŽNICA ŠIBENIK

Centralna DUBROVNIK. Podružnica u SPLITU i ZADRU - DIONIČKA GLAVNICA Kr.

2,000.000 - PRIČUVNA ZAKLADA U PRITIČCI 250.000

BANKOVNI ODJEL

MJESTIMA TU I INOZEMSTVA OBAVLJAJU SE BRZO I UZ POVOLJNE UVJETE.

MJENJAČNICA

21-52

PRIMA ULOŽKE NA KNJIŽICE U KONTO KURENTU I ČEK PROMETU; ESKOMPTUJE MJENICE, OBAVLJA INKASO, POHRANJUJE I UPRAVLJA VRIEDNINE. DEVIZE SE PREUZIMLJU NAJKULANTNIJE. IZPLATE NA SVIM

KUPUJE I PRODAJE DRŽAVNE PAPIRE, RAZTERETNICE, ZALOŽNICE, SREĆKE, VALUTE, KUPONE. PRODAJA SREĆAKA NA OBROČNO ODPLAĆIVANJE. OSJEGURANJE PROTI GUBITKU ŽRIEBANJA. REVIZIJA SREĆAKA I VRIEDNOSTNIH PAPI-

RA BEZPLATNO. UNOVČENJE KUPONA BEZ ODBITKA. - - - - -